

R E C T O R
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
GEORGIVS RVDOLPHVS
BOEHMERVS

PHIL. ET MED. DOCTOR ANAT. ET BOTAN
PROF. PVBL. ORDINARIVS PHYS. PROVIN
O F F I C I V M

HENRICI GOTTHELFF GLASEWALD

LL. AA. M. ET SS. LITT. CVLT

O R A T I O N E M

IPSO DIE MEMORIAE EMENDATORVM SACRORVM

A. R. S. C I C I D C C L X V I I

EX LEGE LIBERALITATIS WEYRAVCHIANAE

IN AVDITORIO MAIORE

H A B E N D I

C I V I B V S

C O M M E N D A T

Dignam philosopho principe sententiam dixit M. Aurelius Antoninus, οὐ δύνανται ἐν τῷ κόσμῳ ἀναίχουτοι μὴ εἶναι, non possunt in mundo homines impudentes non reperiri, cuius grauitas sicut mouet animos, ira ueritas percellit. Grauitas ex addita necessitudine nascitur, non simplice et absoluta, quae cogat mortales claustra pudoris ac reuerentiae refringere, sed cum adiunctione, e labe generis humani repetenda. Haec enim nititur in uetitum, ac diuturna peccandi consuetudine firmata, tam durum postremo callum profligatis obducit, ut honesti sensum turpitudinisque amittant. Veritatem quotidianus uitae probat usus, dum quam plurimi bene ac nauiter inuerecundi exoriuntur, suoque probos ingenio facetiisque ludunt perinde, ac factis moribusque offendent. Valeant nunc illi, qui uitii seruiunt unice, huiusque indignissimae seruitutis iugum non amplius sentiunt. Propiores nobis insidias struunt, quotquot partes accuratio-
ris doctrinae ne primoribus quidem labris attigerunt, nihilo tamen secius iudices federe conantur, et, quod non intelligunt, clamoribus conuiciisque lacerant, confidentes lingua, ac frontem perfricantes. Qui cum religionem omnem telis suis oppugnant, tum praeceptorum munditiam, in qua praecipuum robur eius decusque ponitur, in ludum

dum iocumque uertunt, quippe cum libertas sentiendi, cum eaque rationis dignitas peruertatur. In primis Vitembergae laudibus obtrectant, nec Lutheri modo cathedram dictis exagitant, sed etiam dogmaticam, quam false uocant Vitembergensem, ludificantur. Ingratum uero genus. Nam, nisi Vitemberga fuisset, nosque a tyrannide sacra in libertatem uindicasset, isti uix hiscere auderent, atque in summa rerum diuinarum uersarentur ignorantia. Nos, CIVES RELIGIOSISSIMI, sacrorum perpurgatorum beneficio academiam nostram, plus, quam pro uirili parte, putabimus obligatam, eiusque memoriam sic redintegrabimus, ut immortalis numini gratias agamus maximas, maiores habeamus, quod nobis castum reddidit cultum, crassissimis antea erroribus obrutum, atque ab hoc literarum domicilio per orbem terrarum propagauit. Simul matris existimationi nostrae consulimus, effecturi, incorruptam doctrinae integritatem, quae orthodoxia quoque nuncupatur, tam retinendam uniuerse, quam Vitembergae praecipue defendendam

Quo maiore licentia orthodoxiae nomen cauillari multi solent, eo diligentius illius notio uideatur informanda, ut luculenter, quid sit nobis officii impositum, perspicui possit. Nec uero hoc insigni nomine dignam iudicamus almam fidem dominantem, armisque potentum suffultam, quae recte

fentiens ubique iocum non patiat. Sic enim Dip-
pelius rem pulcherrimam deformat in orcodoxia
orthodoxorum, inconsideratos homines ac ferui-
dos, Lutheri nomen prae se ferentes, castigaturus.
Nos quidem non dissimulamus, eo nonnunquam
progredi impetum disputandi, ut, id quod contro-
uersiae Arianae, Nestorianaе, aliaeque probant, al-
terutra pars sibi recte sentire uideatur, nec tam ra-
tionibus persuadeat, quam, ui adhibita, cogat. At
hic non, quid fiat per iniuriam, spectamus, sed quid
debeat fieri, nisi forte ius naturae gentiumque re-
pudiare uelis, quod eius specie armorum tegitur in-
iustitia. Nec Vitembergae tantos nobis spiritus,
tantamque arrogantiam sumimus, ut, quicquid fu-
erit e Lutheri cathedra pronuntiatum, id solum
purum ueroque conueniens arbitremur. Quamuis
enim in hoc suggestum escendamus nunquam, quin
ardor Lutheri, quo pro uero ex hoc loco propu-
gnauit, in mentem nobis redeat, nosque ad uesti-
gia sua persequenda incitet, ipse tamen uir summus
cathedram Petri, diuinis oraculis contraria statu-
entem, repudians, suo nos exemplo docuit, plus
ueritati, quam loco hominibusque ibi sedentibus,
tribuendum. Hi cum possint errare saepius ac de-
cipi, nec raro in grauissimos errores inciderint,
quis auctoritati adhaerescet eorum, ut labi cum il-
lis malit, quam cum sanis sana sentire. Dimissis igi-
tur uanis imaginibus orthodoxiae, expressam eius
for-

formam propius contueamur. Est illa, si uocem placuerit interpretari, rectus de re quadam sensus, cui *κακοδοξία*, seu peruersa repugnat sententia. In religione speciatim tenemus orthodoxiae laudem, ubi de rebus, ad illam pertinentibus, recte iudicamus. Is autem rectum fert iudicium, qui rerum naturam conditionemque probe considerat, eademque cogitationes suas omnes conformat, neglectis rationibus peregrinis, in quibus dum plerique morantur, recto deerrantes, in praeceptis perueniunt. Quod tanto magis fit in rerum coelestium commentatione, in quibus mens humana tenebris est circumfusa, nec lucem per se ipsa conspiceret potest. Quid igitur tutius, quid praestabilius, quam diuinitus editis obtemperare effatis, iisdemque notitiam numinis cultumque omnem metiri. Hanc Deus regulam ipse nobis praescripsit, ad quam dicta factaque dirigamus nostra, nec transuersum unquam ab ea discedamus. Artifex, si suam sibi normam ante oculos proposuit, eademque partes operis omnes, quanta potuit accuratatione, elaborauit, recte diligenterque uersatus ab aestimatoribus artis peritis censetur. Consimilem rerum doctor diuinarum laudem reportat, ubi praecipit nihil, nisi, quod monimentis, instinctu Dei consignatis, uel claris conceptisque uerbis contineatur, uel iustis inde colligatur ratiocinationibus. Satis autem non est, testimoniorum iactare cumulum, iisque memo-

riam cum fastidio onerare. Fit enim nonnunquam, ut, singula ad limam si reuocaris, ne unum quidem, quod probandum fuerat, perficiat. Germana potius est lectio idoneis firmanda subsidiis, uoces dictionesque ex usu loquendi, exercitatione diuturna cognito, explicandae, consilioque scribentis, contexto, locorumque similibus comparatione, interpretatio corroboranda, ac, ne quid detrimenti religionis capiant fundamenta, prouidendum. Tum demum pulchre poteris firmiterque stare, nec modo uerum, e scripto sententiae uel testimonii, obtinere, sed frangere etiam aduersariorum quemlibet impetum, alioqui longe audaciorum. Quae diligentia tantas difficultates non obiicit, quantas multi reformidant, propterea quod sapientia numinis ac benignitas, quae mentem mouent, animosque mouent, in tanta collocauit luce, ut nihil supra. Quod si nos rationis conatur intercessio retardare, huius arbitrio neque uincimus, neque iacemus. Namque eius imbecillitas in rebus uel naturalibus pernoscentis modestissimum quemque commouet, illius uocem non audiendam, ubi, Deum quid dixisse, dilucide constat. Quorsum enim nobis accensa lux fuit altior, si lumen naturae radiis nos suis abunde collustrat. Relinquitur, ut de rebus coelestibus orthodoxia, prout codex, afflatu diuino scriptus, suggerit, cognoscat unice. Quicquid generatim profui

posuimus haecenus, imago declarat Lutheri, non intuenda solum, uerum etiam imitanda. Is cum primum sapere didicit, non amplius doctorum coetus prisci praeceptionibus, non sanctionibus conciliorum, non Pontificio iuri affixus haesit, sed illud semper in ore animoque habuit, uerbum domini manet in aeternum. Quo in proposito insigni fuit dilectu usus, dimissis locis illis, in quorum diuina auctoritate haesitabat. Interpretandi uero follertiam collaudare, superuacaneum duco, temporibus illis admirabilem, quibus tot adminicula, quot nostra habet aetas, nondum suppeditabant. Simul Deum potuit testem citare locupletissimum certissimumque homo religione plenus, posthabitis rationis coloribus, conqueiuit. Sic se gerendo, sinceram nobis doctrinam reddidit, hostesque omnes forti animo magnoque superauit. Quam dignitatem amplitudinemque sicut aeternitas intuebitur, sic ab ea discedere, maximae duceretur merito turpitudini, huic urbi praesertim, in qua vir summus operis tanti fundamenta iecit

Sed plura persequi hanc in sententiam, institutum, cuius causa scripsimus, prohibet. Nam HENRICVS GOTTHELF GLASEWALD, LL. AA. M. et sanctioris alumni disciplinae, ut Weyrauchiani beneficii tabulis satisfaciatur, oratione solemni diem, sacris, Lutheri ministerio in pristinum restitutis, dicatum, nobiscum celebrabit. Dicet ille, sacris rite

rite procuratis, in auditorio maiore, de ingrato
multorum in Lutheri merita animo. Nos, CIVES,
ingens Dei munus, prout par est, colemus, ac pi-
etate, quam eius magnitudo postulat, perfunge-
mur. Ad quod propositum conficiendum, maio-
rum uirtus nostrorum nos sanctitate sua inuitat,
qui ante saeculum tempus hocce, cum per Saxo-
niam omnem, tum in hac urbe, opere post ho-
minum memoriam insigni praecipue nobilitata,
egerunt festum, Georgii II. Principis Gloriosissi-
mi iussu, non ignari, quid patriae felicitas sanio-
ri Dei cultui debeat. Imitemur exemplum tam
laudabile, ac benignitatem diuinam demississimis
animis ueneremur, uota maxime, religiosissime
concepta, nuncupemus, ut numen hoc decus no-
bis proprium seruet, ut hanc academiam, purio-
ris doctrinae parentem, tot tantisque calamita-
tibus afflictam, recreet, ut posteros etiam inte-
gritate praeceptorum, a maioribus transdito-
rum, perfrui iubeat, quae sola tutam in coelum
uiam monstrat. P. P. VIII. Kal. Nouembr.
CICIOCCCLXVII

V I T E B E R G A E

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII

ACADEMIAE A TYPIS

Ye 3447

ULB Halle 3
003 033 120

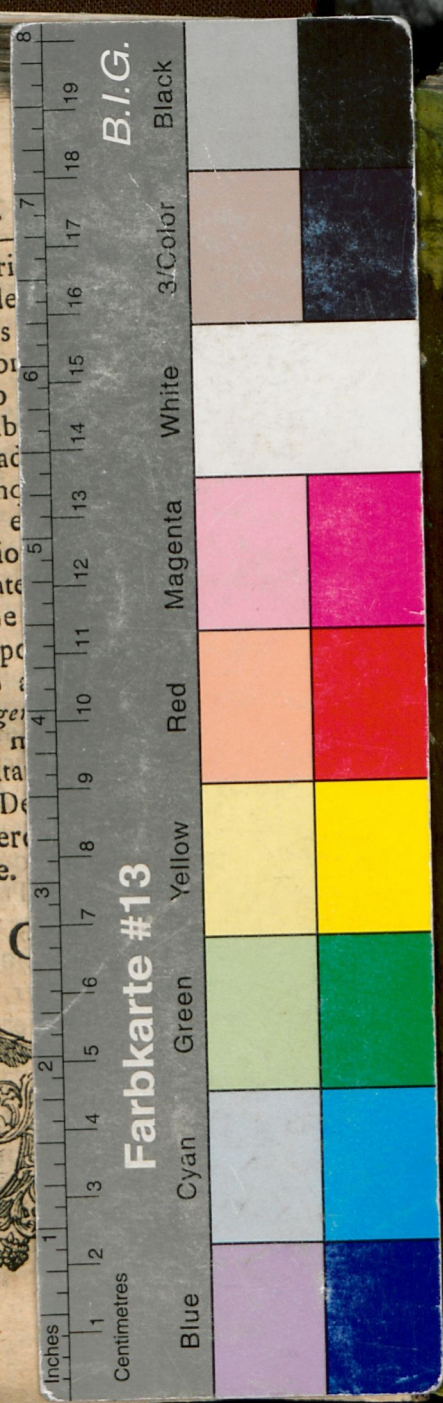
Sb.

V317

03, 2001 Bd.

23

R E C T O R
ACADEMIAE VITEMBERGENSIS
GEORGIUS RVDOLPHVS
BOEHMERVS

PHIL. ET MED. DOCTOR ANAT. ET BOTAN
PROF. PVBL. ORDINARIVS PHYS. PROVINC
OFFICIUM

HENRICI GOTTHELFF GLASEWALD

LL. AA. M. ET SS. LITT. CVLT

ORATIONEM

IPSO DIE MEMORIAE EMENDATORVM SACRORVM

A. R. S. C M D C C L X V I I

EX LEGE LIBERALITATIS WEYRAVCHIANAE

IN AVDITORIO MAIORE

HABENDI

C I V I B V S

COMMENDAT

24